

**РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ПРАВОСЪДИЕТО**

СТРАТЕГИЯ

**ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА РЕФОРМАТА НА СЪДЕБНАТА
СИСТЕМА
В УСЛОВИЯТА НА ПЪЛНОПРАВНО ЧЛЕНСТВО В
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ**

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ

А. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Б. ПРИОРИТЕТИ

1. ПОДОБРЯВАНЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

- 1.1 Превръщане на бюджетната процедура в реален механизъм за обществен контрол
- 1.2 Ефективни и отговорни административни ръководители
- 1.3 Активно управление на натовареността, условията на труд и броя на магистратите
- 1.4 Активно управление на съдебните сгради
- 1.5 Компетентни и мотивирани административни служители
- 1.6 Информационно и технологично модернизиране
- 1.7 Ефективна отчетност и надеждна статистика

2. РАЗВИТИЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

- 2.1 Утвърждаване на отговорността, отчетността и ефективността на ВСС
- 2.2 Оптимизиране на системата и структурата на съдебните органи
- 2.3 Укрепване на административното правосъдие като гаранция за добро управление
- 2.4 Развитие на търговското правосъдие като елемент на привлекателната инвестиционна среда
- 2.5 Укрепване на ефективността и отчетността на прокуратурата и органите на досъдебното производство
- 2.6 Актуализиране на националната Концепция за наказателна политика
- 2.7 Разгръщане на потенциала на Националния институт на правосъдието
- 2.8 Адвокатурата като елемент от конституционната рамка на правосъдието

3. РАЗВИТИЕ НА КАДРОВИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ПОВИШАВАНЕ ИНТЕГРИТЕТА НА МАГИСТРАТИТЕ

- 3.1 Привеждане на университетското обучение по право в съответствие с нуждите на модерното правосъдие
- 3.2 Усъвършенстване на процедурите за подбор и кариерно развитие на магистратите
- 3.3 Повишаване на ефективността на етичната регулация и дисциплинарния процес
- 3.4 Активни антикорупционни мерки

4. ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО И ПОСТИГАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ СТАНДАРТ НА ПРАВОПРИЛАГАНЕ. УТВЪРЖДАВАНЕ НА ВЪРХОВЕНСТВОТО НА ЗАКОНА

- 4.1 Приложение на Стокхолмската програма 2010-2014
- 4.2 Дисциплиниране на процеса
- 4.3 Гарантиране на еднаквото прилагане на закона и уеднаквяване на практиката
- 4.4 Подобряване на качеството на нормативните актове
- 4.5 Засилване на гаранциите за върховенството на закона и защитата на правата на човека
- 4.6 Медиация

5. ДИАЛОГЪТ МЕЖДУ СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И ГРАЖДАНИТЕ КАТО ГАРАНЦИЯ ЗА ДОВЕРИЕ

- 5.1. Обслужването на гражданите като основен критерий за качество на правосъдието
- 5.2. Връзки с обществото и медиите

В. МЕХАНИЗМИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРИЛАГАНЕТО НА СТРАТЕГИЯТА И ОБЩЕСТВЕННОТО УЧАСТИЕ

Списък на използваните съкращения:

МП	Министерство на правосъдието
МВР	Министерство на вътрешните работи
ЕС	Европейски съюз
МСО	Механизъм за сътрудничество и оценка
ВСС	Висш съдебен съвет
ЗСВ	Закон за съдебната власт
НИП	Национален институт на правосъдието
ЕИСПП	Единна информационна система за противодействие на престъпността
ЦОА	Центъра за обучение на адвокати
ВАС	Върховен административен съд
ВКС	Върховен касационен съд
ЕСПЧ	Европейски съд по правата на човека

СТРАТЕГИЯ

ЗА ПРОДЪЛЖАВАНЕ НА РЕФОРМАТА НА СЪДЕБНАТА СИСТЕМА В УСЛОВИЯТА НА ПЪЛНОПРАВНО ЧЛЕНСТВО В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Освен правно-техническо предизвикателство, съдебната реформа се превърна и в обществен проблем с постоянно нарастващо значение в публичното съзнание. Този факт бе адекватно отчетен от новото правителство на България, което, в представената през ноември 2009 г. Програма за европейско развитие на България, поставя реформата на съдебната система сред ключовите си приоритети.

Подобряване работата на съдебната система, повишаване на доверието в нея и гарантиране на правовия ред в страната са конкретните стъпки по пътя за постигането на най-важната цел на всяко правораздаване - утвърждаване на върховенството на закона. Настоящата Стратегия за продължаване на реформата на съдебната система цели да консолидира съществуващите различни концепции, като обхване всички основни елементи на този процес – ефективност, прозрачност, бързина, качество, отчетност и борба с корупцията. Същевременно тя описва адекватно моментната ситуация в страната и надгражда върху постигнатото до момента. Важен елемент от Стратегията е отчитането на факта, че България е пълноправен член на Европейския съюз (ЕС) и трябва да се съобразява с взаимозависимостите, които членството носи със себе си. Допълнителен фокус и дълбочина на разглеждане на реформата придават и някои нови елементи, включени в Стратегията: осъществяване на първични проучвания и дискусии; създаване на механизъм за оценка и обновяване на Стратегията в хода на нейното изпълнение; изграждане на вътрешен орган, който да бъде отговорен за провеждането на регулярен мониторинг по изпълнението ѝ. По този начин ще се избегне разпадането на дебата за състоянието на съдебната система на отделни експертни дискусии и съдебната реформа ще добие ясна обществено-политическа визия.

Необратимостта на съдебната реформа е гаранция за необратимостта на демократичните процеси, за развитието на човешките ресурси и за икономическото стабилизиране на страната. За да е сигурно, че процесът на реформи е необратим, те трябва да станат част от ежедневието както на магистратите, така и на гражданите. Най-добър показател за това ще бъде повишеното доверие в системата и възприемането ѝ като истински независима и прозрачна. Въпреки че не предвижда на всяка цена конституционни промени, Стратегията визира определени законодателни промени, които вече правят нещата в голяма степен необратими. Наред с това тя лансира и определени оздравителни мерки, които не минават през структурни реформи, а надграждат върху постигнатото до този момент и наблюдават върху утвърждаването на добри управленски практики и решения.

Четвъртата година на членството на България в ЕС е белязана от изключително важни за живота на Съюза събития. Влизането в сила на Договора от Лисабон предвижда радикални промени в институционалната структура на ЕС и в механизмите за вземане на решения в рамките на общността. Два нови елемента, заложи в Договора, имат пряко отражение върху съдебната система и процеса на реформата в нея – преминаването от 2014 г. към обикновена законодателна процедура на въпроси, включени сега в третия стълб „свобода, сигурност, правосъдие” на ЕС и контрол от

страна на Съда на Европейските общности, и предвидената възможност една четвърт от държавите-членки да предлагат общностни законодателни актове. Това не само поставя допълнителни изисквания и създава нови отговорности пред българските институции, ангажирани с провеждането на съдебната реформа, но и дава на България уникалната възможност да се включи още на входа на тези съществени реформи и да допринесе адекватно за тяхното реализиране.

Неразделна част и коректив на реформата е създаденият за България и Румъния Механизъм за сътрудничество и оценка (МСО) на Европейската комисия в областите правосъдие и вътрешни работи. Установен в края на 2006 г., непосредствено преди приемането на България за пълноправен член на ЕС, МСО, според нас, играе ролята на отправна точка за преодоляване на дефицитите в областта на съдебната реформа, противодействието на корупцията и организираната престъпност. Формулираните в МСО показатели за напредък, свързани със структурата, отчетността и публичността на съдебната система, остават стратегически цели на продължаващия процес на реформа. Изпълнението на целите на Механизма ще гарантира на българските граждани възможността да се възползват от пълния обем привилегии на европейското членство, а на българската съдебна система способност да бъде реален участник в задълбочаващата се европейска интеграция в пространството на свободата, сигурността и правосъдието.

КЪДЕ СЕ НАМИРАМЕ

В хода на подготовката на България за членство в ЕС Конституцията на страната бе променена 4 пъти за 5 години. С последното изменение от 2007 г. бе предвидено създаването на постоянно действащ Висш съдебен съвет (ВСС) и Инспекторат към него. Конституционно имунитетът на магистратите бе сведен до функционален. С приемането на нов Закон за съдебната власт (ЗСВ) през 2007 г. бе установена структурата на съдебната система. Въведен бе принципът за случайното разпределение на делата. С последващи промени в ЗСВ следствието бе интегрирано в прокуратурата.

Редица промени бяха осъществени и по отношение на процесуалното законодателство. Приет бе Административно-процесуален кодекс, вече функционират и административни съдилища. Приет бе нов Гражданско-процесуален кодекс, както и редица закони, въвеждащи европейски по своята същност правни институти. Създаден е Търговски регистър. Въведено е частно съдебно изпълнение. По степен на хармонизация на националното законодателство с европейското България неизменно е в първата десетка на страните-членки на ЕС.

Бяха осъществени качествено нови стъпки за публичността на съдебната система – заседанията на ВСС са публични, всички решения на ВСС се публикуват на страницата на Съвета в интернет. Всички съдилища в страната изградиха интернет страници за публикуване на съдебните актове. В ход е внедряването на единен интернет-портал, администриран от ВСС.

Приет бе Единен етичен кодекс на българските магистрати като основен инструмент за утвърждаване на принципа на почтеност и морал в съдебната система. Утвърдено бе конкурсното начало при заемане на магистратска длъжност и за административен ръководител в съдебната система. Въведен бе принципът на мандатност на административните ръководители. Въведени бяха критерии за атестиране и назначаване на магистрати, както и критерии за оценка при придобиване на статут на несменяемост.

Целенасочени инвестиции бяха вложени в обучението и квалификацията на кадрите в съдебната система. Центърът за обучение на магистрати бе превърнат в публична институция – Национален институт на правосъдието (НИП). Въведе се задължително първоначално обучение на новопостъпилите магистрати и единна национална система за обучение на магистрати.

Продължава изграждането на Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП).

Конкретни стъпки бяха предприети по отношение на включването на представители на гражданското общество в работата на институциите, ангажирани с реформата в съдебната система. Към Министерство на правосъдието и към ВСС бяха изградени обществени съвети, в които представители на неправителствения сектор участват като равноправни партньори и оценители на действията на съдебната власт. За първи път от Министъра на правосъдието бе създаден и Магистратски съвет, в който бяха привлечени действащи магистрати от цялата страна. По този начин се гарантира пряк път от идеите на практикуващите юристи до законодателните предложения.

В рамките на МСО по показателите за напредък в областта на съдебната реформа, противодействието на престъпността и корупцията бе утвърден интегриран модел на партньорство между законодателната, изпълнителната и съдебната власт за формулиране на мерки и действия за продължаване на реформата, както и за контрол и отчетност на тяхното изпълнение. Съвместно с Европейската комисия бе утвърден конкретен работен модел – График на неотложните мерки на правителството и съдебната власт, който задава посоката, скоростта, ангажиментите и определя въздействието на всяка една от мерките в хода на реформата. Той консолидира концепциите и инициативата на всички ангажирани институции и определя параметрите на тяхното участие в реформаторския процес. Избраният модел на работа не само води до реално измерване на ефективността от действията на институциите, но и отчита политическата воля и подкрепата от страна на правителството като надежден партньор в осъществяването на реформата.

Оценката за постигнатото в хода на съдебната реформа до момента не е еднозначна. Доверието на обществото към системата и към способността ѝ да бъде гарант за справедливост продължава да бъде критично ниско. Наред с частично позитивните оценки, всеки един от изброените елементи на реформата предизвиква и нарастващо остри критики, преди всичко за ефекта от осъществяването им. Това неудовлетворение осигурява среда за развитието на все по-радикални идеи за конституционно реструктуриране и за “рестарт” на конституционното устройство на държавата. Гъвкавостта на Стратегията позволява, при поява на конкретни аргументи, промяната в Конституцията да бъде разгледана и като отделна мярка. Такива могат да бъдат: невъзможност за осъществяване на предложените идеи за реформи само със законови изменения; канализиране на дебата по някоя от целите на стратегията и постигне на консенсус за промени; евентуална промяна на Договора от Лисабон, налагаща адекватно изменение и на българската Конституция.

Стратегията предвижда постъпателно прилагане на мерки и решения за постигане на максимална устойчивост на продължаващия процес на реформа. Предложените идеи за реформи са ориентирани не само към институции на съдебната система, но и към гражданите и бизнеса, в качеството им на крайни потребители.

Специално внимание е обърнато на институционалното укрепване и мобилизиране на капацитета на ВСС, Инспектората към ВСС, НИП, към подобряване на качеството на правосъдието и дисциплиниране на процесите в системата. Предвижда се етапите на осъществяването на отделните мерки да бъдат детайлно разписани в План за действие. Отчитайки постигнатото до момента, Стратегията определя приоритетите за продължаване на реформата. Обединяваща усилията на държавните органи и гражданското общество около конкретни действия и предложения, Стратегията трябва да бъде разглеждана като пътна карта, гарантираща утвърждаване на върховенството на правото. Настоящият документ е насочен към проблеми, които са вътрешни както за самата съдебна власт, така и за страната. Насочена към реалните нужди на магистратите, гражданите и бизнеса, Стратегията цели повишаване на доверието в съдебната система, максимална прозрачност в работата на съдебната власт, високо качество на предоставяните в рамките на системата услуги, висока степен на подготвеност на магистратите и гарантиран достъп до правосъдие.

A. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ:

I. По-добро управление на съдебната система

Извеждането на проблема за по-доброто управление на институциите на съдебната система представлява основен методологически подход: много (а вероятно и мнозинството) от днешните предизвикателства имат решение на плоскостта на компетентния мениджмънт, преди да се налага прекрояването на поредния процесуален кодекс или на конституцията. Става дума за добро управление както от страна на ВСС и административните ръководители, така и от страна на председателите на всеки съдебен състав по отношение на отделните производства, включително по-добра организация на ресурсите, адекватното управление на кадрите, бюджетното планиране, статистиката и отчитането. Извеждането на тези въпроси като приоритетни и намирането, в съществуващата законова рамка, на работещи решения за тях, ще позволи провеждането на устойчиви реформи в споменатите области и ще постави основата на конструктивен дебат за нуждата от по-мощни процесуални и евентуално конституционни промени.

II. Качествено правосъдие. Поставяне гледната точка на гражданите в центъра на дебата за съдебната реформа

Концепцията на продължаващата съдебна реформа е базирана върху европейските стандарти за независимост, ефективност, прозрачност и отчетност на съдебната система, която правораздава в условията на неотменимите европейски принципи – върховенство на закона, защита на човешките права и равен достъп до правосъдие. Постигането на европейските стандарти на приложението на закона е реалният измерител за качеството на правосъдието, който осмисля и редица чисто технически елементи от съдебната реформа (напр. въвеждане на нови технологии, механизми за уеднаквяване на практиката и др.) Всеки следващ етап на реформата е тясно свързан с динамиката на европейското законодателство, постъпателното приложение на Договора от Лисабон и реализирането на концепцията на Стокхолмската програма.

Съществен критерий за качеството на правосъдието – в условията на пълноправно членство в ЕС, е сравнимостта на бързината, ефективността и степента на доверие на

гражданите към правораздаването в България с тези показатели в останалите страни-членки. Допълнителен ресурс за постигането на тази съизмеримост е възприемането на европейските стандарти при създаването на законите и включването на елементите на реформата на българската съдебна система в цялостната концепция за съдебната реформа в ЕС, заложена в т.нар. Стокхолмски пакет.

Възприемането на европейските стандарти в приложението на закона ще бъде ускорено, ако европейският опит и европейските модели се установят практически в цялото законодателство, а не само там, където хармонизацията е задължителна. Предстоящата европейска дискусия по приложението на Договора от Лисабон и по доразвиване на неговите клаузи, засягащи пространството на свободата, правосъдието и сигурността, дават уникален шанс на България едновременно да участва в дискусията и да я направи част от обучението на представителите на съдебната система за правораздаване в условията на Договора.

Пълноценното конституиране на фигурата на „потребителя“ на съдебната система ще осмисли логически нейната ефективност. Гледната точка на гражданите и бизнеса трябва да бъде разглеждана като коректив, водещ до подобряване на отчетността, определяне на посоката, в която съдебната реформа да продължи, и за преодоляване на утвърдилото се в общественото съзнание усещане за дефицит на демократична легитимност на магистратурата. Подобна стратегическа цел следва да доведе и до разширяване обхвата на реформата, така че, освен ангажиментите, произтичащи от диалога с ЕК, в дневния ред на усилията за подобряване българското правосъдие реално отражение да намерят и други приоритети (напр. свързани с подобряване инвестиционния климат, адекватната защита интересите на пострадалите от престъпления, по-нататъшното разширяване на достъпа до правосъдие, участието на представителите на гражданското общество и др.). Това ще бъде ангажимент за продължаване на реформата в рамките на един по-широк и действен диалог с всички заинтересовани страни и част от усилията за модернизация на правовия ред.

III. Противодействие на корупцията в съдебната система

Борбата с корупцията и противодействието на всички форми на нерегламентирано влияние върху съдебната система са основен критерий за успешността и необратимостта на съдебната реформа. Обща е оценката, че направеното на това поле е недостатъчно. Все още липсва ефективно наказателно преследване на корупцията вътре в съдебната власт, което пък се свързва директно и с изработването на обективни критерии за отчетност на съд, прокуратура и следствие. Наред с това, неточности при атестирането също могат да генерират корупция, липсата на прозрачност при вземането на решение може да се приеме като част от корупционна сделка, налагането на дадена номинация за административен ръководител, въпреки протестите на професионалната общност, може да наведе на съмнения за корупция. В този смисъл изпълнението на всяка една от целите на стратегията трябва да се разглежда като антикорупционна мярка, водеща към цялостно изграждане на устойчива антикорупционна среда.

Б. ПРИОРИТЕТИ

1. ПОДОБРЯВАНЕ УПРАВЛЕНИЕТО НА ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

В предходния период беше постигнато значително увеличение на ресурсното осигуряване на органите на съдебната власт – не само като сумарен бюджет, но и като заплащане на труда на магистратите, информационни технологии и др. Бяха предприети значителни промени в различни елементи на органите и процесите на управление на системата. Същевременно е **трудно да се отчете пропорционално повишаване на капацитета на органите на съдебната власт**. При сходен ресурс едни съдилища и прокуратури успяват да постигнат много по-добри резултати от други. Продължава да няма ясна оценка за ролята на фактори като реалното състояние на сградния фонд и значението му за бавността и неефективността на правораздаването. **Планирането на бюджетите, щатните бройки, натовареността, оборудването, управлението на сградния фонд продължава да бъде недостатъчно ефективно, не почива на детайлни, измерими и проверими показатели за ефективност и качество**. Не съществуват работещи механизми за идентификация на добри управленски практики и тяхното налагане като стандарт за системата. Гаранциите за назначаването на компетентни и активни управленски кадри, за тяхното стимулиране и за реализацията на управленската им отговорност остават недостатъчни. Функциите по планиране, приемане, изпълнение и отчитане на бюджета са разделени между различни органи, което затруднява комуникацията и координацията между тях и, в крайна сметка, вреди на качеството на планирането и отчетността на изразходваните средства.

Мерките по този приоритет целят оптимална реализация на настоящия капацитет на органите на съдебната власт, пълноценна употреба на влаганите в тях ресурси и създаването на реален инструментариум за обществен контрол. На първо място, фокусът е поставен върху оптимизацията на бюджетната процедура като ключов инструмент на планиране. Основна цел на Стратегията е всички процеси, свързани с бюджета - планиране, одобряване и отчитане, да се обвържат в единна система с ясни програмни цели и индикатори за постигането им, с конкретизиран баланс на отговорностите (административни ръководители, ВСС, МП, Парламент), с изчистен модел на независимост на съдебната система, но и с участие на другите власти и обществото. Ако бюджетът за следващия период се аргументира с отчетените резултати от предишния - на база на ясни критерии за ефективност, добро обслужване на гражданите и качество на правосъдието - това ще създаде важна гаранция за отчетност, обществен контрол и преодоляване на чувството за дефицит на демократичност в работата на институциите на съдебната власт. При въвеждането на подобни процедури трябва да се държи сметка за различията между отделните звена в рамките на конституционната съдебна власт.

На второ място, стратегията цели да доведе до избистряне на ролята и отговорността на административния ръководител за осигуряване на доброто управление на отделните звена в системата. Предвижда се изработването и приемането на поредица от стандарти и показатели, които да станат основа за една ефективна и прозрачна процедура на планиране и експлоатация на ресурса на звената на съдебната власт, и да служат като рамка за работа на административните им ръководители. Ролята на ВСС и Инспектората към него за тяхното разработване и прилагане следва да се съобразява с мерките за тяхното институционално развитие. Стратегията заостря вниманието към развитието на кадровия потенциал на административните служители в звената на

съдебната власт. Адекватната реализация на всички мерки в стратегията ще зависи от засилване на технологичното модернизиране на органите на съдебната власт и въвеждането на надеждна и непротиворечива статистическа отчетност, позволяваща проследяването на истински значими показатели за работата на отделните органи и служители на правосъдието и това как се използва вложеният публичен ресурс.

Подобряването на управлението на институциите на съдебната власт и процесите в тях може да се разглежда като отправна точка за настоящата стратегия. Усилията за прилагане на този приоритет ще очертаят областите, в които не може да се постигне напредък без структурни промени. Същевременно ще се спестят мащабни трансформации там, където целите им могат да се постигнат и по пътя на оптимизацията на управлението. В този смисъл мерките по този приоритет са основополагащи за успешната реализация на всички останали елементи на настоящата Стратегия.

1.1 Превръщане на бюджетната процедура в реален механизъм за обществен контрол

1.1.1 Въвеждане на програмно бюджетирание, включително:

- детайлни, измерими и проверими показатели за ефективност и качество, специфични за всяко звено на съдебната власт с оглед функциите му;
- система от показатели, позволяваща остойностяване на работата на отделния магистрат и служител, и проследяване на нейната ефективност;
- механизъм за дефиниране и приемане на програмни цели по отделните показатели за ефективност и качество, които да бъдат залагани във всеки следващ бюджет, с отчитане на спецификата на отделните звена на съдебната власт, включително техните подразделения и регионалните нужди;
- обвързване на бюджетиранието на отделните звена на съдебната система с отчетените резултати от работата им в съответствие с определените програмни цели.

1.1.2 Обособяване и публикуване на програмен бюджет за отделните структури в звената на съдебната власт (районни, окръжни, апелативни, върховни, специализирани и пр.)

1.1.3 В дългосрочен план всички части на бюджетния механизъм на съдебната власт – планиране, изпълнение, контрол и отчитане – да влязат в компетенцията на ВСС.

1.1.4 Развитие на капацитета на парламента за упражняване на ефективен обществен контрол при приемане бюджета на съдебната власт и отчетите за дейността на органите ѝ, при отчитане на спецификите на отделните звена на системата.

1.1.5 Разгръщане потенциала на парламентарната процедура за обсъждане на програмните цели на прокуратурата и следствието, конкретизиране на националната наказателна политика.

1.2 Ефективни и отговорни административни ръководители

- 1.2.1 Цялостна концепция за избора на административни ръководители, включително:
- гарантиране на пълна прозрачност на процеса;
 - въвеждане на задълбочени публични изслушвания;
 - изискване за представяне на програми;
 - критерии, позволяващи отчитането на управленските и лидерските способности на кандидатите, способността им да носят отговорност и да работят с екипа на звеното, тяхната професионална етика, несъмнена репутация и минало;
 - обществено участие.
- 1.2.2 Въвеждане на екипния принцип в ръководството на звената на съдебната система чрез:
- регламентиране на възможността административните ръководители да предлагат назначаването и освобождаването на своите заместници.
- 1.2.3 Цялостна концепция за ролята на административните ръководители, включително:
- По отношение на управлението на съответното звено, неговия бюджет и ресурси;
 - Участие в процеса на бюджетно планиране и отчитане;
 - Взаимоотношения с ВСС и Инспектората към ВСС;
 - Роля в оформянето на регионално ниво на планиране и прилагане на политика по правоприлагане, с отчитане на местните нужди и в диалог с местната общност;
 - Механизми за диалог, отчетност и отговорност пред екипа на звеното и местната общност;
 - Модел за взаимоотношения с другите институции на съдебната власт, правоохранителните органи, адвокатурата, местната власт, медиите на регионално ниво;
 - Взаимоотношения с местната общественост и политика на прозрачност и представляване на правосъдните органи пред гражданите;
- 1.2.4. Специфични критерии за отчитане и оценка на работата на административния ръководител и екипа му в зависимост от характерните особености на звеното.
- 1.2.5 Механизъм за идентифициране на успешни модели на администриране на звена в съдебната власт и тяхното налагане като национален стандарт. Създаване на механизми за стимулиране на ефективни и отговорни административни ръководители.
- 1.2.6 Развитие на капацитета на Инспектората към ВСС за оценка на специфично ръководните и административни аспекти от работата на съдебната система.
- 1.2.7 Специфични модули за обучение на членове на ръководния екип на звената в съдебната система.

1.3 Активно управление на натовареността, условията на труд и броя на магистратите

- 1.3.1 Разработване на критерии и методика за оценка и планиране на натовареността на звената на съдебната власт и техните подразделения и на отделните магистрати и административни служители. Разработване на модел за стимулиране на магистрати показали високо качество, ефективност и етичност в ежедневната си работа.
- 1.3.2 Разработване на цялостна концепция за урегулиране натовареността на ВКС и ВАС с оглед спецификата на функциите им.
- 1.3.3 Административна реформа - разработване на модел за оптимизиране разпределението на ресурсите в структурите на съдебната система, включително – ако е необходимо - чрез преструктуриране на съдилища/звена.
- 1.3.4 Оптимизиране при необходимост на броя на районните съдилища, при запазване на гарантиран реален достъп на гражданите до правосъдие и с отчитане на прогнозите за регионалното демографско, икономическо и инфраструктурно развитие.
- 1.3.5 Дискусия за възможностите за въвеждане на елемент на диференциация на заплащането на магистратите в съответствие с тяхната натовареност и/или категоризацията на звеното, в което работят.
- 1.3.6 Разработване на стандарти за условия на труд на магистратите: работно място, достъп до информационни технологии, административно обезпечаване, сигурност в и извън съдебните сгради.

1.4 Активно управление на съдебните сгради

- 1.4.1 Цялостна концепция за развитие на сградния фонд и предоставяне на нови сгради, интегрираща управлението на имущество с останалите цели на развитието на съдебната система.
- 1.4.2 Създаване и поддържане на база данни за сградния фонд на съдебната система.
- 1.4.3 Разработване на обективни показатели за определяне на приоритети за инвестиции и ремонти на сградите на съдебната власт.
- 1.4.4 Развитие на капацитета на органите на съдебната власт за планиране и усвояване на капиталовите разходи, включително специализираната администрация на ВСС и административните ръководители и техните екипи за отделните подразделения.
- 1.4.5 Завършване на прехода към самостоятелно управление на сградния фонд от ВСС.

1.5 Компетентни и мотивирани административни служители

- 1.5.1 Разработване и въвеждане на критерии за оптимизиране на броя на административните служители, съобразен с натоварването в съдилищата и прокуратурата, при отчитане на спецификата на звената.
- 1.5.2 Прецизиране на функциите на съдебния администратор и разпределяне на отговорностите между него и административния ръководител.
- 1.5.3 Определяне на стандарти за съотношението магистрат – съдебен служител за различните звена на съдебната власт и отделните административни функции в тях, включително при отчитане на съответното ниво на натовареност.
- 1.5.4 Задължително специализирано начално и продължаващо обучение на съдебните служители.
- 1.5.5 Въвеждане и прилагане на обективни критерии и процедура за атестиране на съдебните служители.
- 1.5.6 Кариерно развитие и израстване на съдебните служители.
- 1.5.7 Оценка на състоянието на заплащането на административните служители в съдебната система.
- 1.5.8 Оценка на етичната регулация и дисциплинарната практика по отношение на административните служители в съдебната система.
- 1.5.9 Приемане на специфични антикорупционни мерки по отношение на административните служители в съдебната система с отчитане на специфичните рискове, свързани с функциите им.

1.6 Информационно и технологично модернизиране

- 1.6.1 Цялостно изграждане на Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП). Изработване на единна методика за регистрация и отчет на престъпленията като основа за ЕИСПП и постигане на надеждна статистика.
- 1.6.2 Интегриране на институционалните информационни системи към ядрото на ЕИСПП с цел оформяне на технологичната екипност между всички звена на системата и осъществяване на информационен трансфер в реално време.
- 1.6.3 Осъществяване на комуникацията между отделните структури на съдебната система и между тях и правоохранителните органи през ЕИСПП като гаранция за сигурност при обмена на информация, оптимален информационен ресурс, бързина и ефективност на производствата.
- 1.6.4 Въвеждане на системи за автоматизирано управление на делата, включително и въвеждане на електронна папка, започвайки от първия акт на производството.

По отношение на наказателното производство попълването на папката да започва от получаване на сигнала в полицията/образуването на преписка.

- 1.6.5 Изграждане на централизиран интернет портал на съдебната система за публикуване на всички съдебни решения – на централно базиран интерфейс чрез унифициран софтуер. Внедряване на специализиран софтуер при публикуването на съдебните решения със заличаване на личните данни, с оглед защита на правата на гражданите и юридическите субекти.
- 1.6.6 Електронна система за мониторинг и контрол върху дейността на служителите и вещите лица.
- 1.6.7 Въвеждане и използване на видеоконферентни връзки в наказателното производство.
- 1.6.8 Създаване на нормативни, програмни и организационни условия за въвеждане на електронен обмен на документи, съобщения и процесуални действия между звената на съдебната власт и участниците в отделните производства.

1.7 Ефективна отчетност и надеждна статистика

- 1.7.1 Уеднаквяване и съгласуване на статистическата отчетност между отделните звена на съдебната система и МВР.
- 1.7.2 Повишаване на надеждността на статистическата отчетност, включително допълнителни механизми за външен контрол и верификация.
- 1.7.3 Обвързване на събираната статистическа информация с показатели, които в по-голяма степен отразяват и гледната точка на „потребителя” и обществото, а не само с вътрешноведомствени показатели.

2. УКРЕПВАНЕ НА ИНСТИТУЦИИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Укрепването на институциите на съдебната власт е базирано върху принципа за нейната независимост. Органът за управление на съдебната система – Висшият съдебен съвет, е съставен от две равностойни квоти, една от които се предлага и избира от Парламента. От Парламента се излъчва и съставът на Инспектората към ВСС. Налага се реструктуриране на ВСС, с цел преодоляване на няколко дефицита:

- дефицит на легитимност при избора на членове;
- загриженост, че парламентарната квота е проводник на партийни и лобистки влияния;
- стремеж към избягване влиянието на прокурори върху кадровите решения относно съдии, с оглед принципа на равна отдалеченост на съда от двете страни в наказателния процес;
- неефективността в дейността на ВСС;
- липсата на ясна отговорност на членовете му.

По отношение на ВСС Стратегията предлага система от решения, които да гарантират **широкото обществено участие в избора на нови членове на Съвета при прозрачност и обявяване на програма на кандидатите**. Предвиждането на възможност за отзоваване може да се превърне в ефективен инструмент за стимулиране към поемане на отговорност. Продължаването на диференциацията на кариерните функции на ВСС по отношение на съдии и прокурори ще позволи по-доброто управление на двата дяла на магистратурата, отчитайки спецификите на техните функции.

По отношение на прокуратурата, увеличаването на прозрачността и отчетността на нейната работа може да се постигне като процесът на одобряване на нейния бюджет и на изпълнението му в парламента се обвърже в цялостна система за детайлно планиране на приоритетите и ресурсите, необходими за реализацията им. Остойностяването на работата на отделния прокурор, оформянето на бюджет и програма от цели на всяко подразделение на прокуратурата, кодификацията на правилата за работа в единна рамка, описваща точно нивата на компетентност и гарантираща сферата на дискреция и отговорност на индивидуалните прокурори – всичко това са мерки, които ще имат съществен принос за повишаване ефективността на държавното обвинение. Трябва да се подчертае, че значим прогрес в борбата с престъпността е невъзможен без решителна реформа в системата на МВР за изграждане на модерна и добре обучена разследваща полиция. Настоящата стратегия предвижда минимум мерки в тази насока.

За преодоляване на дефицита на отчетност и демократична легитимност в областта на подбора на кадрите в съда и прокуратурата, особено важни са мерките за прозрачност и **обществено участие в избора на административни ръководители**.

Стратегията предвижда и идеи за продължаване на реформите в адвокатурата като конститутивен елемент от система на правосъдието.

2.1 Утвърждаване на отговорността, отчетността и ефективността на ВСС

- 2.1.1 Дискусия за съдбата на „парламентарната квота” и обсъждане на следните възможности:
- намаляване броя на избираемите от парламента членове на ВСС;
 - отпадане на парламентарната квота;
 - увеличаване на мнозинството за избор на член на ВСС до 2/3 от народните представители;
 - състав на ВСС само от действащи магистрати;
 - запазване на “парламентарната квота” на ВСС при намалено партийно влияние и засилено участие на гражданския сектор при провеждане на избора;
 - провеждане на задълбочено сравнително-правно проучване на европейските модели на управление на съдебната система.
- 2.1.2 Въвеждане на гаранции за публичност и състезателност в процедурата за избор на членове на ВСС от парламентарната квота, включително чрез публичното обявяване на номинациите достатъчно време преди избора, с оглед провеждането на обществена дискусия по тях, задължение за публикуване на програми, провеждането на публични изслушвания на кандидатите.
- 2.1.3 По отношение квотата на съдебната власт да бъде въведен елемент, който да осигури реално национално участие на магистратите в избора на членове във ВСС.
- 2.1.4 Обсъждане на въвеждането на механизъм за отзоваване на членове на Съвета.
- 2.1.5 Разделение между съдии и прокурори в работата на ВСС и неговите комисии при вземане на решение по кадрови въпроси: назначаване, атестация, дисциплинарни производства, с оглед отчитане на спецификата на съдийския и прокурорския статут.
- 2.1.6 Ангажиране на магистрати от различни нива на системата в работата на ВСС – първоначално в рамките на механизмите за диалог и комисииите, а в дългосрочен план и чрез евентуална модификация на изискванията за членство.
- 2.1.7 Утвърждаване на прозрачността в работата на ВСС чрез утвърждаването на практиките за предварително обсъждане на проекто-решения, публикуването на изчерпателна информация за работата на Съвета и комисииите му и въвеждането на явно гласуване.
- 2.1.8 Периодична оценка на работата на постоянните комисии на ВСС с оглед развитието на практиката и капацитета им.
- 2.1.9 Развитие на управленския и аналитичния ресурс на ВСС, включително чрез инвестиции в администрацията му, създаване на допълнителни комисии и привличането на външни експерти и представители на магистратурата и гражданското общество.

2.1.10 Утвърждаване на ВСС и като форум за диалог по проблемите на правосъдието при гарантиране на обществено участие и представеност на магистратите.

2.2 Оптимизиране на системата и структурата на съдебните органи

2.2.1 Оптимизиране броя на съдилищата след анализ на натовареността, ресурсите и инфраструктурата на съдебната система и при спазване на принципа за гарантиран и реален достъп на гражданите до правосъдие.

2.2.2 Периодична оценка на инстанционната структура на съдилищата с оглед натовареността, оптимизацията на ресурсите и продължителността на делата и гарантиране на уеднаквяването на практиката.

2.2.3 Дебати за създаване на специализиран съд по области на специализация: примерно организирана престъпност, непълнолетни извършители на престъпления, несъстоятелност и др.

2.3 Укрепване административното правосъдие като гаранция за добро управление

2.3.1 Утвърждаване на Административните съдилища като действени и независими юрисдикции. По-нататъшни инвестиции в институционалното им укрепване и обучението на съдийския и административния им персонал.

2.3.2 Мониторинг върху работата им за качество и ефективност, като оценката за качеството да не се основава единствено на вътрешноведомствени за съдебната система показатели, а да отчита влиянието им за утвърждаване на доброто управление според стандартите на ЕС.

2.4 Развитие на търговското правосъдие като елемент на привлекателната инвестиционна среда

2.4.1 Развитие на капацитета на търговското правораздаване с оглед все по-усложняващите се икономически отношения и нуждата от подобряване на инвестиционния климат.

2.4.2 Доразвиване на специализацията в търговското правораздаване, повишаване на компетентността, засилване на анти-корупционните мерки, организация на процеса с цел бързина и защита на търговската тайна. Специализирана статистика за търговското правораздаване.

2.4.3 Създаване на механизъм за взаимодействие със структурите на бизнеса по въпросите на съдебната реформа.

2.4.4 Разработване и приемане на конкретен пакет от мерки за повишаване качеството на търговското правораздаване и обслужването на бизнеса, периодична оценка за резултатите от прилагането му и нуждата от нови мерки.

2.5 Укрепване на ефективността и отчетността на прокуратура и органите на досъдебното производство

- 2.5.1 Бюджетът на прокуратурата и отделните звена в нея трябва да бъде определен и отчетан в зависимост от по-ясни стандарти за ефективност, които позволяват оценката на резултатността от работата на отделните подразделения на прокуратурата.
- 2.5.2 Ежегодно залагане на национални и регионални цели за дейността на съответните прокурорски звена, обвързани с предлагания бюджет. Този процес на планиране следва да се превърне в рамка за провеждането на активна наказателната политика и нейното одобряване в Народното събрание.
- 2.5.3 Разработване на мерки за мотивиране на прокурорите за работа по тежки дела, включително чрез въвеждане на адекватна диференциация при отчетането и атестациите им.
- 2.5.4 Усъвършенстване на механизмите за налагане на отговорност на прокурорите при необосновани решения за образуване, отказ от образуване или спиране на вече образувано наказателно производство, както и за недостатъчна ефективност при поддържане на обвинението. Създаване на възможност за независим външен мониторинг.
- 2.5.5 Утвърждаване на дейността на специализираните съвместни екипи под ръководството на прокуратурата, разширяване на обхвата на дейността им и целенасочени инвестиции в квалификацията на участниците в тях.
- 2.5.6 Оптимално използване на ресурса на следователите.
- 2.5.7 Детайлна оценка на състоянието и нуждите на разследващата полиция и изработване на цялостна стратегия за развитието на капацитета и ефективността ѝ, включително мерки за:
 - Адекватен брой разследващи полицаи;
 - Планомерно разширяване на кръга от полицейски служители, които да имат право да осъществяват определени следствени действия. Обвързаност на процеса със съответното специализирано обучение за тези служители.
 - Увеличаване заплащането и подобряване условията на труд;
 - Адекватен сграден фонд, компютърно и друго оборудване;
 - Мерки за систематично повишаване квалификацията на разследващите полицаи;
 - Съвместни обучения между прокурори и разследващи полицаи в НИП;
 - Мерки за повишаване на инициативата и отговорността на разследващите полицаи;
 - Специфични антикорупционни мерки.

2.6 Актуализиране на националната Концепция за наказателна политика

- 2.6.1 Изработване на актуализирана Концепция за наказателна политика, която да възприеме и предложи модерни наказателно-правни решения в контекста на променящата се европейска среда след влизането в сила на Договора от Лисабон и съобразно с основните цели на реформата:
- Намаление на формализма;
 - Подобряване на ефективността и бързината на наказателния процес;
 - Защита правата на пострадалия;
 - Защита правата на човека;
 - Последователно утвърждаване на принципа на полицейското разследване, съчетано с качествено повишаване на капацитета на разследващите органи;
 - Систематично приложение и превръщане в устойчив модел на разследването на интегрирани екипи на разследващите органи;
- 2.6.2 Въз основа на Концепцията, изработване на съответстващ на съвременните реалности нов Наказателен кодекс със следните приоритети:
- Приемственост и последователност на наказателната политика;
 - Цялостен преглед и систематизиране на видовете престъпления, декриминализация на деяния, загубили престъпния си характер, и евентуално криминализация на нови видове общественно-опасни деяния, произтичащи от развитието на технологиите, новите форми на международни сдружения и развитието на стопанската дейност в условията на глобализация;
 - Преразглеждане системата на наказанията и режимите за изтърпяване на наказанията, наказателна и административно-наказателна отговорност;
 - Защита на правата на пострадалите от престъпления. Осъвременяване и привеждане в съответствие с актуалните международни актове на нормите, регулиращи случаите, в които непълнолетен е субект или обект на престъпление.
- 2.6.3 Възстановяване и развитие на капацитета за провеждането на емпирични криминологични изследвания като основа за актуализиране на наказателната политика.
- 2.6.3.1 Продължаване на мониторинга върху приложението на настоящия Наказателно-процесуален кодекс.
- 2.6.4 Своевременно транспониране на Рамковите решения на ЕС.
- 2.6.5 Възприемане и установяване в закона на европейската концепция за изпълнение на наказанията.
- 2.6.6 Периодични анализи на осъдителните решения на Съда по правата на човека в Страсбург.
- 2.6.7 Периодично /ежегодно/ планиране на противодействието на престъпността, посредством възлагането на главния прокурор и МВР да представят пред Народното събрание доклад(и) за мерките, които планират, и приоритетите в тяхната работа. Обвързване на тези доклади и отчетите за изпълнението им с

процеса на одобряване на бюджета на прокуратурата и МВР. Оформяне на регионално ниво на този процес.

2.7 Разгръщане потенциала на Националния институт на правосъдието

- 2.7.1 Изработване и приемане на обективни критерии за оценка на качеството на обучение в НИП.
- 2.7.2 Създаване на по-гъвкав механизъм за отчитане на нуждите и включване на нови елементи в учебната програма.
- 2.7.3 Утвърждаване на практическата ориентация на обучението в НИП и участието на водещи практикуващи магистрати в подготовката на кадрите, които постъпват в системата.
- 2.7.4 Развиване на изследователския компонент от мандата на НИП и превръщането му в ресурсен център на съдебната система. Освен като учебно заведение, НИП да се изгради и като център за емпирични правни изследвания, които да дават обективна оценка на процесите в съдебната власт.
- 2.7.5 Разширяване на обхвата на обученията за съдебната администрация, с цел укрепване на капацитета и уеднаквяване на практиката в административната работа на отделните съдилища, както и подобряване качеството на обслужване на гражданите и по-ефективно подпомагане работата на магистратите.
- 2.7.6 Въвеждане на задължително продължаващо обучение за всички магистрати, с оглед спецификата на задълженията им и динамиката на законодателството и практиката. Специализирани курсове на обучение в случаите на заемане на ръководни административни длъжности и преминаване в по-горна инстанция.
- 2.7.7 Съвместни обучения на прокурори и разследващи полицаи.
- 2.7.8 Изработване на механизъм за сътрудничество между МП, ВСС, НИП, Центъра за обучение на адвокати (ЦОА) и юридическите факултети с оглед повишаване практическата подготовка на кадрите на съдебната система.
- 2.7.9 Засилване на ролята на дистанционното обучение като модерна възможност за повишаване на квалификацията без откъсване от работа.
- 2.7.10 Засилване на интердисциплинарните обучения като част от общата подготовка на магистратите /подготовка по психология, психиатрия, финанси и др./

2.8 Адвокатурата като елемент от конституционната рамка на правосъдието

- 2.8.1 Създаване на рамка за регулярен диалог между ВАДв.С, ВСС и МП и други институции с оглед уеднаквяване на съдебната практика, обсъждането на етични дилеми и дисциплинарна практика, законодателни инициативи и други въпроси от общ интерес. Създаване на регионално ниво на този механизъм за диалог.

- 2.8.2 Повишаване на отговорността на адвокатите по отношение на гарантирането на бърз, дисциплиниран и справедлив съдебен процес.
- 2.8.3 Повишаване на гаранциите за качествена адвокатска защита на гражданите, включително в рамките на системата на правната помощ.
- 2.8.4 Доразвиването на етичната регулация и дисциплинарната практика.

3. РАЗВИТИЕ НА КАДРОВИЯ ПОТЕНЦИАЛ И ПОВИШАВАНЕ ИНТЕГРИТЕТА НА МАГИСТРАТИТЕ

Развитието на съдебната система е във висша степен проекция на състоянието на човешкия ѝ ресурс и на неговия интегритет. Мерките по този приоритет имат за цел да гарантират, че **българското правосъдие ще бъде осъществявано от добре подготвени кадри, с висок морал и адекватна мотивация**. Критично ниската обществена оценка за състоянието на съдебната система в настоящия момент ясно показва необходимостта от гарантиране на взискателна селекция, високи стандарти за компетентност и решителни мерки за отстраняване и на най-малкото съмнение в корупция.

На входа на системата, университетското образование по специалността право, остава встрани от досегашните опити за реформа и неговите значителни проблеми се отразяват директно върху началното качество на човешкия ресурс, на който правосъдието в България разчита и като подготовка, и като морал и ценности. Изпразнените от смисъл стаж и практико-теоретичен изпит не допринасят с нищо за попълването на празнините в подготовката на младите юристи и за установяването на висок национален входен стандарт за достъп до професията юрист. Макар НИП да осигурява входящо и продължаващо обучение на магистратите, за останалите представители на юридическите професии няма гарантиран механизъм за повишаване на квалификацията и обучение по постоянно променящата се правна рамка.

Утвърждаването на конкурсното начало беше важна позитивна стъпка, но критериите, въз основа на които се прави оценката на кандидатите, не могат да гарантират, че освен да познават закона, бъдещите магистрати ще имат правилно разбиране за обществената си роля, ще притежават подходящ личностен профил, за да носят отговорностите на служител на правосъдието, ще имат нужния морал да правят това с чест. Макар в предходния период да се направи опит за изграждане на система за атестация, да се пристъпи към реална дисциплинарна практика и да станаме свидетели на първи случаи на прилагане на Етичния кодекс на магистрата, тези мерки изостанаха от обществените очаквания за решително самоочистване на правосъдните органи. Не се демонстрира консолидирана воля за даване път в кариерата само на хора с безупречна репутация и компетентност.

Основна цел на настоящата Стратегия е превръщането на атестациите от чисто формален процес в действен инструмент за отсяване на работещите от неработещите, на тези, които поемат отговорност, от тези, за които е достатъчно да изпълняват формалните изисквания, на магистратите, които разбират, че обществената им роля изисква една наистина безупречна репутация, от онези, които са готови на компромис с доверието в безпристрастието на българското правосъдие. По същия начин Стратегията цели реалното въплъщаване на Етичния кодекс в ежедневието на магистратите и ясното очертаване на онзи социален периметър, който да гарантира тяхното достойнство в очите на обществото. Развитието на дисциплинарната практика трябва да направи решителна стъпка към публичност и демонстриране на ясна воля за очистване. При разработването на тези мерки Стратегията изхожда от разбирането, че наред с обективните критерии и институционалните механизми, основна гаранция за интегритета на магистратите са техните ценности. Това изисква добавяне на нови критерии, които ще осигурят основната гаранция за успеха на Стратегията - нейните цели да бъдат и цели на всеки български магистрат.

В рамките на настоящия приоритет са предвидени важни анти-корупционни мерки, макар практически всички елементи на Стратегията да обслужват по един или друг начин повишаване на интегритета на системата.

3.1 Привеждане на университетското обучение по право в съответствие с нуждите на модерното правосъдие

- 3.1.1 Обсъждане на възможността за въвеждане на единни държавни критерии за прием и дипломиране във всички юридически факултети като гаранция, че в съдебната система ще влизат кадри с еднаква базова и многопрофилна подготовка, преминали през единен механизъм за оценка, и системата ще е място за развитие на много по-интегрален кадрови ресурс.
- 3.1.2 Обсъждане на възможността за разделяне курса на обучение по право на бакалавърска и магистърска степен;
- 3.1.3 Осигуряването на повсеместен и текущ механизъм за обективно и справедливо оценяване на познанията на студентите, с оглед повишаване и запазване на високо ниво на теоретична и практическа подготовка на бъдещите кадри на съдебната система.
- 3.1.4 Въвеждане на единен анонимен държавен изпит по право, гарантиращ безпристрастен, обективен и справедлив механизъм за оценяване на цялостните познания на студентите.
- 3.1.5 Целенасочено и ефективно увеличаване на квотата и инструментариума на практическото обучение в хода на академичното образование, което ще осигури на бъдещите юристи разбиране на актуалните процеси в съдебната система и съответно необходимите им практически умения.
- 3.1.6 Оптимизиране на формата, продължителността и ефективността на учебните практики в течение на петгодишния курс на обучение.
- 3.1.7 Реформа в преподаването на правото на Европейския съюз. Надграждане над ограниченото изучаване на основи на европейското право в един предмет, обособяване на институционалното право на ЕС в отделна дисциплина и включване на същината и приложението на материалното европейско право в относимите правни дисциплини.
- 3.1.8 Въвеждане на задължително обучение по юридическа етика, отговарящо на отговорностите по осъществяване на важни конституционни функции, свързани със защитата на правата и законните интереси на гражданите и юридическите лица.
- 3.1.9 Въвеждане на обучение по нормотворчество. Изграждане у бъдещите юристи на системни познания за процеса на подготовка на нормативните актове, в съответствие със съвременните европейски тенденции.

- 3.1.10 Нормативни решения за превръщането на следдипломния юридически стаж в терен за реално приложение на университетската подготовка. По същество стажът следва да ориентира бъдещите юристи за най-подходящото им място в системата и необходимостта от развитие на съответни професионални умения, а самата съдебна система да получи яснота за новия капацитет, който се насочва към нея.
- 3.1.11 Насърчаване на реалната конкуренция между съществуващите юридически факултети чрез провеждането на периодична оценка на качеството на предлагания академичен продукт. Въвеждане на единни държавни показатели за обективна оценка на качеството на предоставяното образование, с оглед стимулиране на дългосрочно и устойчиво повишаване нивото на професионална подготовка на магистратите.
- 3.1.12 Задължително обучение по един от работните европейски езици като първо условие за постигане на професионална конвертируемост в европейската правна среда.
- 3.1.13 Въвеждане на обучение за приложението на информационните технологии в правната практика.
- 3.1.14 Насърчаване на професионалното развитие на научно-преподавателския състав, с оглед общо подобряване качеството на предлагания образователен продукт и развиване на съответен капацитет за сътрудничество с органите на съдебната власт за емпирично изследване и управление на развиващите се в системата процеси.
- 3.2 Усъвършенстване процедурите за подбор и кариерно развитие на магистратите**
- 3.2.1 Включване в установената и функционираща система за подбор и назначаване на магистрати, наред с оценката за компетентност, на прогнозна оценка за наличието на личностни качества и потенциал за развитие в различните сектори на системата, с оглед изграждане на профили на кандидатите за магистрати, надхвърлящи моментната снимка при назначаването.
- 3.2.2 Изработване на цялостна концепция за постоянно и централизирано атестиране, основана на единни, ясни и конкретни критерии. Преосмисляне състава и ролята на помощните атестационни комисии, включително и възможността техните функции да бъдат ограничени до събиране на информация, а ВСС да остане единствения компетентен орган по отношение оценка на работата на магистратите.
- 3.2.3 Задължителен елемент от процедурата за назначаване и повишаване в рамките на съдебната система да бъде изискването за безспорна гражданска репутация на кандидатите. Обвързаност на избора с провеждането на независима проверка на биографията и качествата на кандидата.

3.2.4 Утвърждаване на публичността на всички процедури по назначаване на магистрати – от номинирането до избора.

3.2.5 Публично изслушване на кандидатите за членове на ВСС и на ръководителите на отделните звена на съдебната власт.

3.3 Повишаване на ефективността на етичната регулация и дисциплинарния процес

3.3.1 Постоянно обучение по Етичния кодекс на всички нива в съдебната система.

3.3.2 Уеднаквяване на критериите за дисциплинарните нарушения и наказания в практиката на Инспектората към ВСС, ВСС и ВАС.

3.3.3 Създаване на възможност Висшият съдебен съвет да налага всички дисциплинарни наказания, не само най-тежките, с цел осигуряване единство на дисциплинарната практика, в унисон с първия показател, по който ЕК следи хода на съдебната реформа.

3.3.4 Преоценка на уредбата на давностните срокове за дисциплинарни нарушения.

3.3.5 Прозрачност по етичните и дисциплинарните производства, с оглед превенция и повишаване съзнанието на магистратите и доверието на обществото.

3.3.6 Постигане на по-висока степен на съответствие на дисциплинарното наказание с тежестта на извършеното от магистрата нарушение и обществената оценка за него.

3.4 Активни антикорупционни мерки

3.4.1 Изработване на антикорупционен план на съдебната система, основан на проучване и анализ на специфичните форми на корупция в органите на съдебната власт и факторите, които ги правят възможни. Анализ на специфичните причини, които затрудняват ефективното разследване и наказване на корупционни престъпления, извършени от магистрати.

3.4.2 Изработване на вътрешни за системата механизми за контрол на приложението на Закона за конфликт на интереси, включително цялостен контрол за конфликта на интереси и несъвместимостта, предвиждане на засилени гаранции за неговата ефективност.

3.4.3 Укрепване на процедурата за разследване и наказване на корупционни престъпления, извършени от магистрати. Изграждане капацитет на ВСС за бърза и недвусмислена реакция при съмнения за конфликт на интереси и неетично поведение от страна на магистрати. Изграждане на специализиран капацитет в прокуратурата за разследване на престъпления, извършени от магистрати.

- 3.4.4 Разширяване и уточняване на хипотезите на несъвместимост на заелите магистратска позиция.
- 3.4.5 Мониторинг и оценка на практиката по прилагане на правилата за отводи.
- 3.4.6 Засилване на проактивните действия на Инспектората на ВСС за констатиране и противодействие на корупция, развитие на неговия капацитет за инцидентни и тематични проверки при съмнения за корупция. Проактивното търсене на корупционните фактори трябва да стане елемент на проверките и анализите на Инспектората.
- 3.4.7 Изграждане на независим капацитет за задълбочена, комплексна проверка на място на имущественото състояние на кандидатите за магистратски позиции и анализ на други корупционни рискове и реални или възможни фактори за конфликт на интереси в тяхната биография и обкръжение.
- 3.4.8 Унифицирана система за приемане и обработване на жалби и сигнали за корупция в съдебната система, публикуване на статистика за извършени от магистрати корупционни престъпления и за наложените наказания.
- 3.4.9 Утвърждаване на случайното разпределение на делата, включително:
- Да се прилага единен програмен продукт за случайно разпределение на делата;
 - Липса на възможност за техническа манипулация на избора;
 - Отразяване в архива на програмата на всяка намеса в разпределението;
 - Прозрачност на действията на разпределящия, чрез съхраняване на архив и отпечатване на протокол за разпределение по всяко конкретно дело;
 - Адаптивност към нуждите на конкретния съд и възможност за обособяване на групи дела;
 - Осигуряване на равномерна натовареност на съдиите чрез механизъм за изравняване;
 - Систематичен мониторинг върху системата (за случайно разпределение на делата);
 - Усилията за въвеждане на допълнителна специализация на ниво състави не бива да компрометират случайния принцип за разпределение на дела.
- 3.4.10 Пакет от гаранции за личната сигурност на магистратите, включително в личния им живот.

4. ПОВИШАВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО НА ПРАВОСЪДИЕТО И ПОСТИГАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИ СТАНДАРТ НА ПРАВОПРИЛАГАНЕ. УТВЪРЖДАВАНЕ НА ВЪРХОВЕНСТВОТО НА ЗАКОНА

Пред съдебната система стоят две изключително важни предизвикателства – динамиката на европейското законодателство и постъпателното приложение на Договора от Лисабон. Предстоящата европейска дискусия по приложението на Договора от Лисабон и по доразвиване на неговите клаузи, засягащи територията на свободата, правосъдието и сигурността, дават уникален шанс на България едновременно да участва в дискусията и да я направи част от обучението на представителите на съдебната система за правораздаване в условията на Договора. Постигането на европейските стандарти в приложението на закона е процес, задължително свързан с две условия – възприемане на европейските стандарти като модел, който ще бъде стриктно следван при създаването на закони, и интегрирането на реформата на българската съдебна система със съдебната реформа на ЕС, чиято концепция е заложена в т.нар. Стокхолмски пакет.

Качеството на правосъдието, т.е. гарантирането на реалния достъп на всеки български гражданин до благата на правосъдието зависи от няколко системни гаранции на полето на съдебната власт: реален достъп до правосъдие, независимо от имущественото състояние; качествена законодателна рамка; гарантиране на достатъчно гъвкави средства за елиминиране на разминавания в практиката на прилагането му от съда и на противоречия с конституцията и правото на Европейския съюз; гарантиране прилагане на стандартите на Европейската конвенция за защита правата на човека и изпълнението на решенията на Европейския съд по правата на човека; гарантиране на реален достъп до ефективно правосъдие, включително на социално слаби лица; утвърждаването на медиацията като форма на достъпно, евтино, ефективно и туширащо конфликтността средство за разрешаване на спорове. Във всички тези насоки България търпи критика: качеството на законодателните актове и тяхното ефективно въвеждане в практиката е фундаментален проблем на правовата ни система. Конституционната защита срещу този проблем е недостатъчно ефективна. Все още не се използват достатъчно широко възможностите на информационните технологии в законодателния процес и в процеса на правоприлагане. Необходимо е гражданите да могат да влияят по-осезаемо върху изработването на нови закони и да имат гарантиран свободен достъп до действащите нормативни актове и процедури по прилагането им. Изработването на качествено, разбираемо и лесно за прилагане законодателство е приоритет на Стокхолмската програма в областта на правосъдието, свободата и сигурността на ЕС. Нивото на защита на правата на човека остава незадоволително в някои области, а приложението на решенията на Европейския съд по правата на човека (ЕСПЧ) често изостава. Ключови фактори, които генерират недоверие в съдебната система, са нейният неуспех в осигуряването на еднакво прилагане на закона и в ефективното уеднаквяване на практиката и дисциплиниран процес. Системата за правна помощ често не осигурява реално качество на защитата, а големият потенциал на медиацията е далеч от оптималната си реализация.

4.1 Приложение на Стокхолмската програма 2010-2014

- 4.1.1 Участие в създаването на минимални процесуални стандарти за всички държави-членки като съществена част от цялостния процес на трансформация на съдебната система в унисон с целите на Договора от Лисабон.
- 4.1.2 Активно участие в европейската работна дискусия за хармонизиране на материалното наказателно право за тежките престъпления с трансграничен характер. Оценяване процеса на формулиране на общи европейски дефиниции и санкции в наказателното право като изключителен шанс за усъвършенстване на националното законодателство, доколкото той съвпада с процеса на изработване на нов български Наказателен кодекс.
- 4.1.3 Засилване на сътрудничеството с правоприлагащите органи на държавите-членки в рамките на Евроджъст.
- 4.1.4 Укрепване на националния капацитет за пълноценно участие в европейските механизми за обучение на магистрати и съдебни служители, включително утвърждаване като водещ регионален 'доставчик' на експертиза и опит в областта на продължаващото обучение.

4.2 Дисциплиниране на процеса

- 4.2.1 По-ясна отговорност на председателите на съдебните състави за дисциплинирането на процеса, изграждане на стимули за по-активно ръководство на процеса и ограничаване стимулите за пасивност при бавене и шиканиране на процеса, включително:
 - Специализирано обучение в НИП;
 - Мониторинг върху използването на съществуващите механизми за санкциониране на страни, злоупотребяващи с процесуални права, и планиране на тяхното подобряване;
 - Интегриране на активността в ръководенето на съдебните процедури като елемент от процеса на атестация;
 - Предвиждане на правомощия и отговорност за административния ръководител да провежда политика за дисциплиниране на производствата в подчинения му съд, включително по отношение на вещи лица, съдебна администрация и чрез координация на регионално ниво с органите на адвокатурата, МВР, прокуратурата и други;
 - Активизиране на дейността на Инспектората към ВСС за оценка на активността на ръководството по управлението на делата.
- 4.2.2 Механизми за ефективно ангажиране на отговорността на адвокатите и другите участници в процеса при протакане и злоупотреба с процесуални права.
- 4.2.3 Анализ и оценка на ефекта от промените в системата на призоваването, набелязване на нови мерки за повишаване на надеждността и ефективността ѝ.
- 4.2.4 Мерки срещу злоупотреба с медицински документи, включително ангажиране отговорността на лекари.

4.2.5 Реформа на института на експертизите, включваща модела на финансиране, подбора на експертите и управлението на процеса

4.3 Гарантиране на еднаквото прилагане на закона и уеднаквяване на практиката

4.3.1 Експертна оценка и дискусия за ролята на ВКС/ВАС на последна инстанция с оглед обема на подсъдната им материя, касационните основания, които прилагат, изискванията за наличие на правен интерес (ВАС), качеството на мотивите, броя на съдиите, които работят в тях, наличието на помощници, съдебни зали, кабинети и други елементи от устройството и функциите им.

4.3.2 Анализ и дискусия по практиката на ВКС/ВАС по издаване на тълкувателни решения и постановления, сезиране на КС.

4.3.3 Анализ и дискусия по работата на апелативните инстанции и възможностите за оптимизация на тяхната дейност.

4.3.4 Структуриране на съдийски екипи в административните съдилища за подпомагане на еднаквото приложение на закона.

4.3.5 Утвърждаване на ролята на омбудсмана чрез въвеждане на законодателна инициатива по защитата на правата на човека.

4.4 Подобряване качеството на нормативните актове

4.4.1. Нов Закон за нормативните актове, включващ следните елементи:

- Задължително изготвяне на предварителна експертна оценка за въздействието на законопроекта, особено на засягащите структурата и организацията на съдебната власт и съдебния процес;
- Включване в оценката на анализ на бюджетните и административни ресурси и другите мерки, нужни за прилагането на предвидените норми, включително персонал, обучение, разходи за информиране на обществото и др;
- Гаранции за провеждането на широко обществено обсъждане на проекти за нормативни актове, вземане предвид на становището на по-широк кръг от заинтересовани лица и експерти като условие за пристъпване към приемането на съответния акт;
- Задължително провеждане на последваща оценка на прилагането на акта;
- Гарантиране на устойчива практика по изготвяне на професионална експертиза за съответствие на законопроектите с правото на ЕС, осигуряване на адекватно функциониране на транспонираните общностни норми, включително ефикасното им прилагане и гарантиране на съответствието от компетентните национални съдилища, осъществяващи дейности във връзка със съдебното сътрудничество по наказателни и по граждански дела – обучение, бюджетно и административно осигуряване на приложението.

4.4.2. Отразяване на изискванията разписани в т. 4.4.1. в ПОДНС с оглед прилагането им и към законодателната инициатива на народните представители.

4.4.3. Въвеждане на електронна система за изработване, съгласуване, приемане и публикуване на нормативни актове:

- Осигуряване на възможност за електронно управление на процеса на обсъждане и приемане на проектите на нормативни актове чрез включването на всички релевантни институции (министерства и ведомства, Министерския съвет и Народното събрание);
- Публичен достъп до електронната система за съгласуване на нови нормативни актове;
- Безплатен достъп на гражданите и бизнеса до електронната база данни с действащо законодателство, процедури за прилагането му и съдебна практика.

4.5 Засилване на гаранциите за върховенството на закона, защитата правата на човека, достъп до правосъдие

4.5.1 Утвърждаване на практиката за използване на капацитета на неправителствения сектор като двигател и коректив на политиките по реформа на съдебната система и гарант за запазване и утвърждаване на върховенството на закона. Предвиждане на процедури по консултация при обсъждане на приоритети и политики на съдебната реформа.

4.5.2 Насърчаване на сътрудничеството на изпълнителната, съдебната и законодателната власти с неправителствения сектор при провеждането на съдебната реформа.

4.5.3 Дискусия за въвеждането на конституционна жалба.

4.5.4 Създаване на механизъм за периодично обобщаване на практиката на ЕСПЧ по отношение на България, оценка на нуждата от промени, изграждане на национален филтриращ механизъм за намаляване на недопустимите жалби до ЕСПЧ. Въвеждане на механизъм за търсене на дисциплинарна и имуществена отговорност на лица, чиите действия са довели до осъдителни решения. Ежегодни доклади за изпълнение решенията на ЕСПЧ относно България.

4.5.5 Оценка на ефекта от прилагането на системата за правна помощ и приемане на мерки за повишаване на нейната икономичност, гарантиране на качество на адвокатска защита и разширяване на приложното ѝ поле по граждански и административни дела и на формите на нейното предоставяне (включване на правни клиници и неправителствени организации).

4.5.6 Периодична оценка на достъпа до правосъдие под формата на емпирично изследване и експертен анализ, който очертава основни проблеми и набелязва мерки за решаването им.

4.6 Медиация

- 4.6.1. Дългосрочна политика за постоянно разширяване приложението на процедурата по медиация и други алтернативни способи за разрешаване на спорове. Повишаване на информираността на магистрати, адвокатура и граждани с оглед използване на процедурата както в рамките на всяко съдебно производство, така и като самостоятелен метод. Резултатът от тази политика трябва да бъде осезаемо намаляване на товареността на съдилищата, увеличаване достъпа до правосъдие и редуциране на конфликтния потенциал на правните спорове.
- 4.6.2. Създаване на цялостна система за алтернативно разрешаване на спорове. По-конкретно:
- Въвеждане на медиация по наказателни дела;
 - Транспониране на Директивата 2008/52 за някои аспекти на медиацията по граждански и търговски дела, не само по отношение на презграничните спорове, но и по отношение на националните;
 - Въвеждане на медиация по административни спорове, с цел облекчаване на работата на административните съдилища;
 - Разработване на мерки за мотивиране на страните за обръщане към медиация;
 - Обсъждане на възможността за въвеждане на задължение за ползване на медиация по определени дела – напр. бракоразводни;
 - Интегриране на медиацията в системата за правна помощ.
- 4.6.3. Разработване на цялостна политика за медиацията, която да включва и съответния финансов ангажимент от страна на държавата като гарант за устойчивостта на мярката. Осъществяване на нужната за това координация между МП, ВСС, адвокатура, бизнес и др.

5. ДИАЛОГЪТ МЕЖДУ СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И ГРАЖДАНИТЕ КАТО ГАРАНЦИЯ ЗА ДОВЕРИЕ

Прозрачността, отчетността и публичното участие в основни елементи от конституирането и работата на органите на съдебната власт са сред най-важните инструменти, с които настоящата Стратегия се стреми да осъществи една от централната си цели - преодоляване на недоверието към правосъдието в България. В този смисъл всяка нейна мярка е насочена и към тяхното утвърждаване, включително превръщането на процеса на планиране и отчитане на бюджета в реално работещ инструмент на обществен контрол, максималното увеличаване на общественото участие в процесите на назначаване на членове на ВСС и административни ръководители, мерките за прозрачност на статистиката и публичност на всички решения и процеси по управление на системата, механизмите за засилено участие на представителите на съдебната власт в публичния дебат по новото законодателство. Стратегията предвижда и мерки за подобряване на директния диалог между съдебната власт и гражданите чрез посредничеството на медиите и поставянето на гледната точка на потребителите на услугите на органите на правосъдието в основата на планирането и оценката на работата им. Целта на тези мерки е правосъдието да бъде доближено до гражданите и да се стимулира ефективен диалог с тях. По този начин Стратегията цели да утвърди образа на българския магистрат като ангажиран и съпричастен към състоянието на обществото и неговите ценности.

5.1 Обслужването на гражданите като основен критерий за качество на правосъдието

- 5.1.1 Разработване и въвеждане на система за следене на изпълнението на въведените в съдилищата стандарти за обслужване на граждани, разработване и въвеждане на стандарти за обслужване на гражданите в администрацията на прокуратурите в страната.
- 5.1.2 Въвеждане на задължително обучение за обслужване на гражданите за съдебната администрация.
- 5.1.3 Периодични изследвания за възприятието на гражданите за образа на съдебната система и отделните ѝ институции, чиито резултати да залягат в процеса на законодателно и бюджетно планиране.
- 5.1.4 Периодични фокусирани изследвания сред „потребители” на правосъдната система, особено сред бизнеса и пострадалите от престъпления.

5.2 Ангажиране на гражданите в работата на съда. Връзки с обществеността и медиите

- 5.2.1 Обновяване на института на съдебните заседатели.
- 5.2.2 Утвърждаване на модели на работа на институциите на съдебната власт с местните общности и конкретни социални групи, с оглед постигане на

обществено доверие, повишаване на правната култура на гражданите и ефективна превенция.

- 5.2.3 Провеждане на обучения за връзки с обществеността на регулярен принцип - както за служителите за връзки с обществеността, така и за говорителите на съдилищата и прокуратурите, и за административните ръководители. При възможност обученията да станат част от годишната програма на Националния институт на правосъдието, с цел гарантиране на устойчивост в провеждането на тази мярка.
- 5.2.4 Мерки за повишаване общата правна култура на гражданите.

В. МЕХАНИЗМИ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ ПРИЛАГАНЕТО НА СТРАТЕГИЯТА И ОБЩЕСТВЕНОТО УЧАСТИЕ

1. План за действие

Предвидените в стратегията мерки ще бъдат развити и конкретизирани в детайлен План за действие по нейното прилагане. Планът ще бъде актуализиран ежегодно.

1.1 Структура на Плана

За всяка мярка от Стратегията Планът ще предвиди стъпки, срок и отговорен държавен орган за прилагането.

За тази цел мерките ще бъдат разделени на две групи:

- мерки с непосредствено приложение;
- мерки, обусловени от предварителни действия.

Мерките с непосредствено приложение са достатъчно ясно определени като съдържание и Планът за действие може да предвиди конкретни стъпки по прилагането им. Мерките, обусловени от предварителни действия, са онези мерки, които изискват извършването на предварително проучване, експертен анализ и/или широка обществена дискусия. Едва в резултат от тях мярката ще стане достатъчно определена по съдържание, за да може да бъде включена при актуализацията на Плана като мярка с непосредствено приложение. За обусловените мерки Планът ще предвиди действия по провеждане на съответните проучвания и дискусии.

За всяка мярка Планът, освен конкретните стъпки, предвижда и организационни дейности по реализацията им (създаване на работна група, обществена поръчка за възлагане на проучване). В допълнение Планът предвижда и форми на съгласуване, включително провеждане на кръгли маси или процес на структуриран диалог.

Наред с отговорния орган, за всяка мярка Планът предвижда и основни заинтересовани страни – други органи, конкретни структури на гражданското общество и лица, които имат значим интерес от прилагането на мярката и ще бъдат въввлечени в основните етапи по нейното прилагане. Планът определя родово и по-широки групи, които ще бъдат въввлечени в общественото обсъждане преди окончателното реализиране на съответната стъпка. Тези записи не преклудират включването и на други лица по тяхно искане.

1.2 Индикатори

За всяка мярка Планът следва да предвиди конкретни индикатори за напредък: както за формалното реализиране на конкретните стъпки (напр. приемане на съответен нормативен акт или изменение), така и за постигането на ефекта, с оглед на който мярката е включена в Стратегията. За измерването на тази група индикатори Планът предвижда периодични проучвания. За всяка мярка Планът

следва да предвиди и процедурен показател за качеството на съгласувателните процедури по вземане на решение относно съответната мярка и експертната информация, на база на която е станало това.

1.3 Изработка на плана

След формалното приемане на Стратегията органът по координация и отчитане съставя работна група за изработка на Плана в срок от 3 месеца. Освен План, работната група изработва индикативен бюджет за реализацията на предвидените в Плана стъпки.

2. Органи по координация и отчитане прилагането на Стратегията

Стратегията предвижда мерки, които попадат в компетентността на Министерството на правосъдието, Висшия съдебен съвет и Народното събрание. Наред с тях, прилагането на отделни мерки ще ангажира МВР, Главния прокурор, Инспектората към ВСС, Висшия адвокатски съвет, НИП и други държавни органи. Кръгът на заинтересуваните лица е още по-широк и включва магистрати, представители на другите юридически професии, техните организации и гражданското общество като цяло. При прилагане на Стратегията, изработването и обсъждането на конкретни решения, всички те следва да бъдат включени в един процес, който им осигурява адекватна възможност да упражнят правомощията и интересите си, и същевременно гарантира максимално добра организация на процеса с оглед неговата продуктивност.

В процеса на прилагане могат да се открият следните функции:

- Административна координация и обезпечаване
- Упражняване на правомощия
- Експертна работа
- Съгласуване

2.1 Съвет по прилагане на стратегията

В процеса на прилагане на Стратегията редица държавни органи ще упражняват законовите си правомощия. Доколкото тези актове ще оформят основния формален гръбнак на процеса на прилагане на стратегията и следва да бъдат предмет на специфично съгласуване, МП предлага създаване на Съвет по прилагане на Стратегията, включващ: министъра на правосъдието, заместник-министър на вътрешните работи, представляващия ВСС, заместник-главен прокурор, заместник-председател на Върховния касационен съд (ВКС) и Върховния административен съд (ВАС), представител на адвокатурата.

С оглед осигуряване на общественото участие, предвиждаме в състава на Съвета да се включат и представители на структурите на гражданското общество като една от основните заинтересовани групи.

Този съвет координира държавната политика по отношение прилагане на Стратегията, предвиждането на законодателните инициативи в изпълнение на

съответните мерки и бюджетните въпроси по осигуряване прилагането на стъпките от Плана.

2.2 Администратор по прилагане на Стратегията

Административната координация и обезпечаване е дейността по непосредствената организация и координиране на реализацията на предвидените в Плана стъпки и административни мерки. Тя ще бъде възложена на Дирекция „Механизъм за сътрудничество и оценка” в МП. Директорът на дирекцията е Административен координатор по прилагане на стратегията докладва на министъра на правосъдието и Съвета по прилагане на стратегията

3. Съгласуване

Процесът на съгласуване включва следните форми:

3.1 Работни групи

Експертната част от прилагането на Стратегията и плана ще бъде реализирана от експертни групи, създавани от Министъра на правосъдието или съответния отговорен орган по предложение на Администратора. В работата на експертните групи се канят за участие представители на основните заинтересовани страни съгласно Плана.

3.2. Кръгли маси

Публично обсъждане на конкретни предложения или по предвиден в Стратегията въпрос (обусловени мерки).

Предложенията заедно със съпътстваща документация се предоставят на всички заинтересовани страни поне в двуседмичен срок преди датата на Кръглата маса. Информация за кръглата маса и документите за нея се публикуват на страницата на МП. За участие се канят представители на заинтересованите групи. На обсъждането присъстват членовете на работната група, изработила съответното предложение и представители на членовете на Съвета по прилагане на Стратегията. За дискусиата по време на кръглата маса се съставя запис, основните моменти от който се обобщават и качват на страницата на МП.

3.3. Структуриран диалог

Процес на продължително неприсъствено обсъждане, включително покани за предоставяне на писмени коментари. Може да включва размяна на предложения на хартиен носител или в специално създаден форум на страницата на МП.

4. Вътрешен механизъм за наблюдение и оценка

Напредъкът в изпълнение на Стратегията се отчита ежегодно с публикуването на Доклад от Съвета по прилагане на Стратегията. Докладът отчита напредъка по всяка мярка съгласно показателите, предвидени в Плана. Докладът се подлага на публично

обсъждане. Основните моменти от обсъждането се обобщават и публикуват заедно с Доклада на страниците на МП и ВСС.

5. Обновяване на стратегията

Всяко заинтересовано лице или организация може да прави предложения за обновяване на Стратегията и Плана. Администраторът обобщава постъпилите предложения и ги представя на разширения състав на Съвета, който взема решения за тяхното включване в Стратегията или Плана.

6. Проучвания

За реализацията на предвидените от Стратегията и Плана мерки и стъпки се извършват емпирични, социологически, експертни и сравнително-правни проучвания. Техният вид и предмет се определя в Плана, който предвижда и съответните организационни мерки.

Приложение 1

Примерен формат за мярка от Плана за действие

Елемент	Съдържание	Пример
Приоритет	Съгласно текста на Стратегията	§ 1. Подобряване управлението на съдебната власт. §1.4 Активно управление на съдебните сгради
Мярка	Съгласно текста на Стратегията	База данни относно сградния фонд
Целен ефект	Извлечен от текста на Стратегията, допълнен с други съображения и данни	Систематизиране на информацията относно наличния сграден фонд, данни за правен статут, състояние, и др основни елементи за вземане на решение. Категоризация съгласно разработени критерии
Стъпки	Конкретни действия по реализацията на мярката	1.разработване на модел на съдържанието на базата данни 2.проучване на чужд опит 3.изработка на програмно осигуряване 4.събиране на данни и попълване 5.приемане на наредба за поддръжка 6.създаване на организация за поддръжка
Срок за всяка стъпка	По усмотрение	
Отговорен орган		Министерство на правосъдието
Организационни дейности	Елементи на реализация на стъпките	Създаване на работна група (Стъпка 1, 2 и 3) Обществена поръчка (Стъпка 2) Организация по събиране на данни и поддръжка (МП, стъпка 4 и 6)
Форми на съгласуване	Работна група, кръгла маса, структуриран диалог	Работна група. Съгласуване на концепцията и проекта за наредба с други държавни ведомства и възможност за коментари
Основни заинтересовани страни	Непосредствени партньори в реализацията на стъпките и участници във всички етапи на изработване и съгласуване	ВСС, МФ, Съюз на съдиите, Асоциация на прокурорите, „Охрана на съдебната власт”
Заинтересовани групи	Участници в съгласуването	Магистратите, Адвокати, организации на лица с увреждания

Приложение 2

Примерен формат за индикатор за отчитане на мярка от Плана за действие

Индикатор	Елементи	Пример
А. Съдържателни индикатори:		
1. Реализация на мярката от формална гледна точка (прилагане на Стъпките)	<ul style="list-style-type: none"> - Изработване на съответен документ - Приемане на съответен нормативен акт 	<p>Изработена е концепция;</p> <p>Приета е Наредба</p>
2. Постигане на целения от мярката ефект (съгласно определеното в Плана)	<ul style="list-style-type: none"> - Изводи от проведени социологически проучвания, експертни анализи и емпирични проучвания 	<p>Направени предложения за оптимизация използването и разширяването на сградния фонд;</p> <p>Формирана норма на съотношение съдия/работно място/съдебна зала;</p> <p>Изяснена е зависимостта между забавяне на делата и отсъствието на свободни съдебни зали</p>
В. Процедурни индикатори		
1. Обхват и резултатност на проведеното обсъждане със заинтересовани лица	<ul style="list-style-type: none"> - Участие на основни заинтересовани страни - Участие на други заинтересовани групи - Форма на проведеното съгласуване 	<p>Проведено обсъждане с административни ръководители; магистрати</p>
2. Обезпеченост на емпирична, аналитична и експертна база за вземане на решението	<ul style="list-style-type: none"> - Проучвания, анализи, сравнително-правни материали и др. 	<p>Проведено проучване сред магистрати относно условията на труд;</p> <p>проучване сред потребители на съдебни услуги относно достъпността и удобството на съдебните сгради</p>